

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002620

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чен Менгжао ...

2. Mengzhao Chen

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 04-09-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9890

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.07.41, 18.07.49, 18.07.51

Тема дисертації:

1. Передумови появи та видозміни формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів 1939- 1966-х років
2. Prerequisites for the emergence and modification of formative concepts in piano sonatas by Chinese composers of the 1939-1966s.

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню генези та особливостей музичного формотворення у фортепіанних сонатах китайських композиторів 1939–1966-х років. Першочерговим завданням науки про музику було і залишається вивчення її складових елементів, а також пов'язаних із ними явищ і законів. Із-поміж останніх важливою є тема форми музичного твору. Його загальні обриси і внутрішня структура вказують на музичне мислення композитора, стилістику його творчості. Тому сьогодні фахівці продовжують звертатися до проблем музичної форми попри визнану їх складність. Сучасний стрімкий розвиток фортепіанного мистецтва в Китаї спричинює його жанрове багатоманіття. Одним із найпопулярніших жанрів віддавна є тут соната для фортепіано, яка викликає також значний інтерес до себе китайських дослідників. За понад 80 років з появи в Китаї перших зразків цей жанр помітно і швидко еволюціонував від освоєння засадничих особливостей європейського жанру до оригінального втілення в ньому індивідуальних прикмет китайського

національного світорозуміння, національних культурних традицій. Кращі зразки жанру створені, зокрема, й унаслідок гармонічного поєднання усталених норм формотворення та індивідуального творчого пошуку китайських композиторів. Відтак народжується необмежена кількість художніх варіантів – атипових у порівнянні зі своїми праформами, що сприяє оновленню жанру. Тому у доволі масштабній панорамі сучасних формологічних досліджень проглядається потреба дослідження процесів того оновлення. Визначення його чинників і суті успішно забезпечує аналіз авторських формотворчих концепцій. Соната для фортепіано в Китаї пережила довгий історичний розвиток, що відзначався спадами і підйомами. Про істотні перетворення жанру свідчить і сонатне формотворення. Репрезентативним матеріалом для показу змін у ньому стають показові з погляду оновлення зразки. Оскільки будь-якому оновленню передують зародження, то початковому аналітичному розглядові підлягають перші китайські сонати та зразки наступного періоду розвитку жанру, а саме, відповідно, 1939–1949 та 1950–1966 роки. Отож, метою дослідження є встановити передумови появи та специфіку формотворчих концепцій у сонатах для фортепіано китайських композиторів на предмет виявлення у них різних, похідних від прототипу, варіантів форми, як відображення діалектики оновлення жанру на початковому етапі розвитку фортепіанної сонати (1939–1949) та в період її першого розквіту (1950–1966). Об'єкт пропонованого дослідження – фортепіанні сонати китайських композиторів перших двох періодів розвитку жанру. Предмет вивчення становлять джерела появи та конкретні формотворчі концепції китайських композиторів у їхніх фортепіанних сонатах у період від 1939 до 1966 року. На розвиток музичного формотворення у фортепіанній творчості китайських композиторів вплинуло багато чинників: тривале формування організації музичного матеріалу у жанрах народної музики (вокальної та інструментальної), знайомство з європейською музичною творчістю, складні перипетії суспільно-культурного життя, розвиток композиторського та фортепіанно-виконавського професіоналізму, еволюція сонатного жанру. У тій еволюції виділилося кілька періодів: указані роки представляють початковий (ранній) етап (1939–1949) та наступний – етап першого розквіту жанру (1950–1966), котрий за своїми ознаками розпадається на два окремі: 1950–1957 та 1958–1966. Вибір теми дослідження пояснюється недостатньою (переважно принагідною) увагою до музичного формотворення і загалом, і в конкретному жанрі, попри те, що зацікавлення традиційними китайськими музичними формами одним із перших у Китаї виявив Хе Лютінг, написавши у 1956 р. статтю в газеті «Женьмінь жібао» про «Проблеми національної форми в китайській музиці». Тому показ індивідуальних формотворчих концепцій як втілення суспільних цінностей, культурно-філософських стереотипів, етнохарактерних художніх сенсів, традиційної звуко-образності, звичних законів формотворення у нових (варіантних) сформованих цілостях з урахуванням діалогу музичних культур, визначає актуальність обраної теми дослідження. Для її розкриття попередньо реконструйовано тезаурус відомих (опублікованих) сонат першого періоду та відібрано показові в тому чи іншому аспекті оновлення формотворення зразки другого періоду.

2. al form creation in piano sonatas by Chinese composers of the 1939-1966s. The primary task of the science of music was and still is to study its constituent elements, as well as related phenomena and laws. Among the latter, the topic of the form of a musical work is important. Its general outline and internal structure indicate the composer's musical thinking and the style of his work. Therefore, today experts continue to address the problems of musical form despite their acknowledged complexity. The rapid development of piano art in China today has resulted in its genre diversity. One of the most popular genres here has long been the piano sonata, which has also attracted considerable interest from Chinese researchers. In the more than 80 years since the first examples appeared in China, this genre has evolved markedly and rapidly from mastering the fundamental features of the European genre to the original embodiment of individual features of the Chinese national worldview and national cultural traditions. The best examples of the genre were created, among other things, as a result of a harmonious combination of established norms of form and individual creative search of Chinese composers. As a result, an unlimited number of artistic variants are born – atypical in comparison with their protoforms, which contributes to the renewal of the genre. Therefore, in the rather largescale panorama of contemporary formological research, there is a need to study the processes of this renewal. The analysis of the author's formative concepts successfully provides the determination of its factors and essence. The piano sonata in China has undergone a long historical

development, marked by ups and downs. The significant transformations of the genre are also evidenced by the sonata formations. The representative material to show the changes in it is the samples that are indicative of the updates. Since any renewal is preceded by an origin, the first Chinese sonatas and samples of the next period of the genre's development, namely, 1939–1949 and 1950–1966, are subject to initial analytical consideration. Thus, the aim of the study is to establish the preconditions for the emergence and specificity of formative concepts in piano sonatas by Chinese composers in order to identify different variants of the form derived from the prototype as a reflection of the dialectic of genre renewal at the initial stage of the development of the piano sonata (1939–1949) and during its first heyday (1950–1966). The object of the proposed study is piano sonatas by Chinese composers of the first two periods of the genre's development. The subject of the study is the sources and specific formative concepts of Chinese composers in their piano sonatas in the period from 1939 to 1966. Many factors influenced the development of musical formations in the piano works of Chinese composers: the long formation of the organization of musical material in the genres of folk music (vocal and instrumental), acquaintance with European musical creativity, the complex vicissitudes of social and cultural life, the development of composer and piano-performing professionalism, and the evolution of the sonata genre. In this evolution, several periods stood out: the years indicated represent the initial (early) stage (1939–1949) and the next – the stage of the first flourishing of the genre (1950–1966), which by its characteristics falls into two separate periods: 1950–1957 and 1958–1966. The choice of the research topic is explained by the insufficient (mostly incidental) attention to musical form-making both in general and in a particular genre, given that He Liuting was one of the first in China to show interest in traditional Chinese musical forms, writing an article in the newspaper «Zhenmin Zhibao» in 1956 about «Problems of National Form in Chinese Music». Therefore, the demonstration of individual formative concepts as the embodiment of social values, cultural and philosophical stereotypes, ethnically characteristic artistic meanings, traditional sound imagery, and the usual laws of forming in new (variant) formative wholes, taking into account the dialogue of musical cultures, determines the relevance of the chosen research topic. To reveal it, the thesaurus of the known (published) sonatas of the first period is preliminarily reconstructed and the samples of the second period, which are indicative in one or another aspect of the renewal of form formation, are selected. As a result, it has been established that the crystallisation of musical formmaking in Chinese piano sonatas took place on the basis of traditional types of organisation of the musical whole and its structuring, as well as the development of established preforms of European music and their rooting in the national musical space.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Чен Менгжао. Фортепіанні сонати Цзян Венъе як втілення самобутнього стилю композитора. Українська музика. Львів, 2023. № 2 (45). С. 85–97.
- Чен Менгжао. Інваріанти складної тричастинної форми у Сонатах для фортепіано китайських композиторів. Вісник НАКККіМ. 2024. № 1. С. 380–388.
- Чен Менгжао. Ранні концепції сонатної форми у фортепіанних сонатах китайських композиторів. АРТ-ПЛАТформа. 2024. Том 10 (№ 2). С. 87–105.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що їх варто включити у навчальні дисципліни вищих музичних закладів України та Китаю, зокрема «історію світової музики», «музичну культуру позаєвропейських цивілізацій», «історію музичної культури Китаю», «аналіз музичних форм», «історію фортепіанної музики Китаю». результати дослідження будуть особливо корисними у виконавстві, найбільше – в освоєнні фортепіанних сонат китайських композиторів.

Охоронні документи на ОПВ:

Літературні та художні твори

Джерельною базою дослідження стали видані в Китаї ноти Сонат для фортепіано китайських композиторів початкового (раннього) періоду розвитку жанру та періоду його розквіту, навчально-методичні посібники і підручники, численні енциклопедичні та довідкові видання, словники.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гнатишин Оксана Євстафіївна
2. Hnatyschyn Oksana

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лігус Ольга Марківна
2. Olha M. Lihus

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2430-0166

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зимогляд Наталя Юріївна

2. Natalya Zymoglyad

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонюк Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Antoniuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соланський Степан Степанович

2. Stepan S. Solanskyu

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9533-1344

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кияновська Любов Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кияновська Любов Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна